

ЗАМАН

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: zamankbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

КЕНГЕШ

Нальчикде кёп фатарлы журтлада тургъанланы болумларын мажал этиуню амаллары сюзюлгендиле

Къабарты-Малкъарны Башчысы Юрий Кокков Нальчик шахар округну администрациясыны башчылары бла кенгеш бардыргъанды. Анда республиканы ара шахарында социал объектлени орнатууну схемасына къаралгъанды, кёп фатарлы юйледе тургъанланы жашау болумларын игилендириуню, гражданланы общежитледен кечюрюуню программасын толтурууну онглари да сюзюлгендиле.

Алагъа кёре профильли министерстволагъа бла ведомстволагъа жамауат организацияланы, шахарчыланы оюмларын, умутларын, башламчылыкларын сюзюп,

КъМР-ни Правительствосунда тийишли оноула чыгъарыргъа буюрулгъанды.

Кенгешни ишине КъМР-ни къурулуш, ЖКХ эмда жол мюлк министри Вячеслав Кунижев да къатышханды.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы.

Комиссияны жыйылыуу

Юрий КОКОВ:

Барыбызны да борчубуз бирди — ёсюп келген тёлнюю осал къылыкълардан сакъллау

Тюнене КъМР-ни Башчысы Юрий Кокков Наркотиклеге къажау комиссияны кезиюлю жыйылыуун бардыргъанды. Анда «Шах-шах-2017» ведомстволар арасы оператив-профилактика операцияны эсеплерин сюзгендиле. Аны ишине баш федерал инспектор Владимир Канунников, Правительствоу таматасы Мусуланы Алий да къатышхандыла.

Аны ача, Юрий Александрович «Шах-шах» операция наркотиклени законлагъа бузукълукълар этип сатыуну тохтатыр мурат бла бардырылгъанын чертгенди. «Тамамланган жумушланы хайырындан

уулу ханс ёсген 276 жер ачыкълангъанды, битеу да бирге ол жюз гектардан асламды», - дегенди.

Ол арт жыллада мюлк кереклеге техникалы кендир ёсдюрюлмегенликке, бир-бир тийреледе ол азаймагъанына эс бургъанды. Сёз ючюн, Прохладна районда былтыр аллай 56 жер ачыкъланган эсе, быйыл а 149-гъа дери жетгенди. «Тинтиуле кёргозгенлерича, уулу хансланы кетериуге бурулгъан жумушла биз сакъланган хайырыны келтирмейдиле. Муниципалитетле уа бу жаны бла борчларына баш магъана берирге керекдиле. Бююнню ушакъ халны игилендирге себеплик этер деп ышанама», - дегенди ол.

Юрий Александрович муниципали-

тетледе наркотиклеге къажау комиссияны жыйылыуларында «Шах-шах» операция къалай бардырылгъаны бир кере да сюзюлмегенин айтханды. Ол а муниципал властыла, жерни иелери да наркотиклени жоэкъ этиу борчларына ат башындан къарагъанларына шагъатлыкълар этгенин белгилегенди. «Прокуратура Лескен районда элени башчыларына бу жаны бла бузукълукълары ючюн эсгертиуле этгенди. Алай аланы толтурмагъанлары ючюн 9 адам дисциплина жууапха тартылгъанды. Быллай юлголе уа, жарсыугъа, энтта бардыла», - деп белгилегенди республиканы Башчысы.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Алгышпау

Республиканы финансистемасын айнытыугъа салгъан къыйыныгъыз уллуду

Хурметли шухъла!

Федерал казначейство къурагъанлы жыйырма беш жыл толгъаны бла сизни битеу жюрегимден алгышлайма. Къыралны экономика системасында, бюджет къоранчланы тийишли эм ачыкъ халда жюрютюуде, финансы жаны бла тохташуде сизни ведомствогузуну магъаналыгы уллуду.

Управленияны келечилери кеслерини профессионал борчларын тынгылы толтурадыла, республиканы финансистемасыны айныуна бла тохташууна тийишли юлюшлерин къошадыла. Къарыуугъазуну-кючюгюзю аямагъанлай урунгангъыз ючюн ыспас этеме, саулыкъл-эсенлик, юйор ырахатлыкълар эм ишигизде жангы жетшимле тежейме.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Ю. КОКОВ.

Жазылыуу – 2018

«Заманны» - хар таулу юйге

Багъалы шухъла!

Ана тилибизде чыкъгъан газетибиз къыраллыгъыбызны магъаналы белгилеринден бириди. Аны таулу юйорледе болуу, кёрюнюую къууанчды, ёхтемликди. Ол къесибизни ёз халкъыбызны адамына санагъаныбызны шагъатлыкъларыды, савийлерибизни, туудукъларыбызны тюз ёсдюрюуню, тилибизни ышангылы сакъллауу себебиди.

Алайды да, келигиз, «Заманга» жазылайыкъ, аны алайыкъ, окъуюкъ!

Бизни индексибиз - 51532

Юрий КОКОВ:

Барыбызны да борчубуз бирди — ёсюп келген төлөню осал кылыклаган сакылау

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Ол операцияны кезиуонде ведомстволар көргөзгөн эсепте бирге келишмөгөнлөрине да эс бурганды. Сёз ючюн, ич ишле органла былтыр уулу кырдык 22 гектар жерде ёсгени ачык-ланганан айтадыла, жер-жерли власть органла уа – 54 гектарда. «Бу юлгюню бирге ишлерге, шартлары бла алышынырга керек болганын көргөзгөн ючюн келтиргенме. Байламлыкка кезиуден кезиуге угай, система халда кыралыгырга тийишлиди», - деп кыошханды эмда КМР-де МВД-ны бу ишни контрольга алырга чакырганды.

Наркотиклени законлагга бузуклык этип сатыу-алыу, аны ташыу бла байламлы аманлыкканы, сыйырылган наркотиклени саны азайганды. Юрий Кокос ол оператив иш тийишли даражада толтурмаганы ючюн болганын айтханды. «Битеу жууагы органла, ол санда право низамны сакылаучула, муниципалитетте да, «Шах-шах» операцияны керомдолопни жангыдан сюзерге, болган кемчиликлени кетерип, наркотиклени жайылууна кыжау хайыры мадарланы жарашдырырга тийишлиди», - дегенди ол сёзюню ахырында.

Белгиленген операция кыал толтурулганы юсонден

баш докладны КМР-де ич ишле министр Игорь Ромашкин этгенди. Ол айтханыча, жылны аллындан бери озган он айны ичинде наркотиклени сатыу-алыу, жарашдырыу, жюрютюу бла байламлы 890 аманлык этилгенди. Ол а битеу бузуклыкканы 15 проценти тенгли бирди. «Законсуз сатыу-алыудан 80 килограмм наркотик сыйырылганды. УФСИН-ни шартларына кёре уа, бу жаны бла законланы бузганлары ючюн 550-ге жууук адам жууагы тартылгандыла, аланы арасында тишериула да бардыла», - дегенди полициячы.

Наркотиклени хайырларырга неда аны сатыу бла байламлы аманлыкканы этерге ишекли 177 адам УФСИН-де профилактикага эсепте турадыла. Саулук сакылау министрствону диспансер тизмесине уа 824 адам салынганды.

Министр айтханыча, таможня служба, УФСБ бла бирге ведомстволар аралы штаб кыралганды, аны ишени планы жарашдырылганды. Росгвардия бла байламлыкка бардыла. Докладчы ич ишле органлагга этилген эсгертиуге жууагыла да бергенди: «Биз тинтиуге бардырып, кырау оноула этгенбиз», - дегенди ол.

Профилактика операцияны эсеплери юслеринден Май району башчысы Сергей Евту-

шенко эмда Чегем району таматасы Артур Текушев да докладла этгенди. Ала аслам эсни ёсюп келген төлю бла бардырылган профилактика-ангылатыу ишге бургандыла.

Кенгеште 2020 жылга дери КМР-де саулук сакылауны айнытыу жаны бла кырал программаны «Ичги затланы, наркотиклени, психотроп дарманланы хайырларырга эмда аланы законлагга бузуклыкканы этип сатыуу кыжау комплекс мадарла» подпрограммасы кыал толтурулганы да сюзюлгенди. Ол жаны бла докладны КМР-ни саулук сакылау министри Светлана Расторгуева этгенди.

Аны айтханыча кёре, программаны чеклеринде республикада наркология система жангыртылганды. Ол санда Наркодиспансерде тапландырыу жумушлар бардырылганды. «Ол а наркомания бла ауруганланы багынуу, аланы реабилитацияларын жангы даражага чыгарырга онг бергенди», - дегенди.

Республикалы бюджеттен бу жумушлагга 1,3 миллион сом белонгонди. Бу ахчага наркодиспансерни ырыскы базасы илгендирилгенди, ол санда реабилитациядан ётген саусузлагга спорт площадка кыралганды. Дагында медиклени билимлерин ёсдоруу жумушлар толтурулгандыла.

Бюгонлюкде Май эм Чегем районладан кыалганла барысы да врачла - наркологла бла жалчытылыныдыла. Кадрлар жетишмөгөнлери бла байламлы кемчиликлени кетерип мурат бла министерство жаш специалистлени ординатурага окырга кибереди. Сёз ючюн, быыйл 1, келир жыл да 2 нарколог вузланы бошарыкдыла.

КМР-ни билим беруу, илму эм жаш төлюню ишлери жаны бла министрине орунбасары Артур Кажаровну айтханыча кёре уа, ведомство подпрограммада болган 30 жумушдан 12-син тамамлауга жууагылды. Ол санда школаны, ПТУ-ланы окуучуларыны, вузланы студентлери араларында наркотикке кез кыраамларын ачыктырып мурат бла социология-психология тинтиуге бардырыуга да. Дагында бу ишге жаш адамланы жаланды 78 проценти кыатышырга унаганын айтханды. «Алай бла тинтиуге республикада болуму тюз көргөзөдиде деп айталмаймы», - дегенди.

Докладчы билдиргенге кёре, бюгонлюкде акылбалык болмаганланы ишлери жаны бла комиссияны эсебинде 181 адам турады, аладан 15-си наркотиклени неда аракыны ичгенлери ючюн. «Аланы барысы бла да адрес профилактика иш толтурулады», - деп кыошханды.

Ол кыйын жашау болумга тошгон юйорлеге этилген болушуккыу, жаш адамла, аланы ата-аналары бла бардырылган профилактика ишни, жамауатда иччилик, наркомания дегенча осал кылыкканы кёрюп болмауу ниетлерин жайыуга бурлуган мадарланы юслеринден да айтханды.

Республиканы Башчысы, докладлагга тынгылап, ведомстволаны араларында байламлыкканы кыраууна маганалыгыны юсонден айтханды. Дагында наркотиклени сатыу-алыу бла байламлы аманлыкка, аны ичген жаш адамланы саны кёбейип барганларын белгилеп, уулу ханс ёсген жерлени арендаторлары бла ангылатыу иш бардырырга, ол хайыр келтирмесе уа, келишимлени торлендирге кереклисин чертгенди.

- Ала бизни жаш адамларыбызны салукларында, жашауларында ахча этеиде, биз а алагга онгла бергенлей турабыз. Бизни барыбызны да борчубуз бирди - ёсюп келген төлюню бу осал кылыккыладан сакыларга. Ары тошгенлеге уа кесин терсе деп, аладан кыюу жуууп кыюймай, болушугга тийишлиди, - дегенди ол сёзюню ахырында.

Жыйылыу хар вопрос бла байламлы эсгертиуни кыабил кёрюу бла бошалганды.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Байламлыкка

Кадрланы бирге хазырларга келишгендиле

Кёп болмай Кыбарты-Малкыар кырал университетте «ПОМА С. А.С.» деген француз компанияны келечилери болгандыла: промышленность жаны бла таматасы Тамисьер Франки, качество жаны бла директор Морван Фредерик, проектлени бардырыу жаны бла тамата Виктор Демвский, «Курорты Северного Кавказа» (КСК) компанияны инфраструктурасын айнытыу жаны бла таматасын орунбасары Дмитрий Фердинанд, компанияны таматасын кенгешчиси Нурали Резванов эм халкыла аралы проектле

«ПОМА С.А.С.» канат жолланы чыгарыу жаны бла дуняга белгили предприятияга саналады. Ол Россейде бардырылган проектлеге аслам эс бурдады, ол санда Шимал Кавказда турист кластерни объектерин оборудование бла жалчытыуга да.

КМКУ-да кыонакылагга халкыла аралы байламлыкка эм стратегияны айнытыу жаны бла проректор Хусейн Кушхов, юйрету эм социал вопросла жаны бла проректор Аюс Кумуков да тубегендиле. Мында алагга «Машинала ишлеген

ишлейди, машинала чыгарган предприятияга инженерле бла техникле хазырлайды.

Ызы бла кыонакыла «Мехатроника эм робототехника» илму билим беруу араны да жокылагандыла. Мында промышленностьда хайырланылган KUKA роботланы жарашдырыу бла кюрешиде. Арада сварка этген, лазер бла кесген аппаратла эмда башха устроиволла бла приборла да хайырланыладыла.

Кыйыматлы тинтиуге бардырган фонд бла Билим беруу эм илму министерство кыраган полимерле жаны бла лабораторияда уа импортну алышындырыу жаны бла технологияланы эмда стратегия маганалары болган, промышленностьда хайырланылган бийик технологиялы материалла бла композитле жарашдырыладыла. Ала суукыга эмда 500 градусха дери иссилеке да тезерчадыла. Ол себепден аланы космосда эм машинала чыгарган промышленностьда да хайырларырга жарырыкды.

Ахырында КМКУ-ну таматарлары бла тубешуу болганды. Французла вузну ишине уллу багы бичип, арада байлыккы кырауга излегенлерин да билдиргенди. Сёз ючюн, университетте канат

жоллада ишлерча кадрланы юйретирге боллукды.

Хусейн Кушхов учрежденияны эшиклери не заманда да байламлыкка ачык болганын айтып, инженерле, механикелер, кырулушчула эм канат жоллагга ишчиле да хазырларга вузда битеу онгла болганларын билдиргенди. Тубешууно ахырында уа кыонакылагга ректорну атындан эсе кылары саугала берилгендиле.

Француз компанияны келечилери, Кыбарты-Малкыарны производстволу онгланы бла шагъырейлене, Май районда «Севкавентген-Д» предприятияда да болгандыла. Анга республиканы КМР-ни Правительствону председатели орунбасары Владимир Болотков, Май району администрациясынын башчысы Сергей Евтушенко, «Севкавентген-Д» предприятияны таматасы Бетал Хуштов эм башкала кыатышхандыла. Тыш кыраллыла цехле жангы оборудование бла жалчытылынганларын, заводну халкыла аралы ISO 900 сертификаты болганын эмда ол халкыла аралы проектлени тири бардырыганын да жаратхандыла.

КУРДАНЛАНЫ Сулейман.

жаны бла таматасы София Риофрио. Ала Россейни Шимал Кавказын ишлери жаны бла министерствосунда «КСК» общество бла келишим кыраганларындан сора республикада болум бла шагъырейленирге келгендиле.

бийик технология» деген инновациялы илму-билим беруу араны көргөзгөнди. Ол бюгоннюю жангы производстволу оборудование бла жалчытылынды эмда белгили фирмаланы конструктор эм технология программалары бла

Оноулашыу

Сёлешиую темасы - коммунал төлеулени жыйыу

Көп болмай Терк районну администрациясыны башчысы Муаед Дадов, муниципалитетте элени эм коммунал предприятяланы таматары да кытышып кенгеш бардырганды, деп билдиредиле муниципалитети пресс-службасындан. Жыйылыуда энергоресурсла ючюн быйылгы төлеулени жүз процентте жетдирирге кереклисини юсюндөн сөлешкенде эмда бирси жылладан кыалган борчланы жабарча онгланы да сюзгендиле.

Арт заманда бу жаны бла болум игилене барады, алай

дагыда алыкъа районда отлук эмда энергоресурсла ючюн төлеулени жыйыу осал халдады. Быйылны аллындан бери «Теректепосбыт» предприятие бар амалны хайырланып ток ючюн төлеулени 86 процентте жетдиригенди. Бюджет организацияларыда уа аны толусунай берирге онг табылганды.

Адамланы юсюндөн айтханда, ала төлеулерини жаланда жетмиш процентин бергендиле. Эм осал болум а «Водник» бла «Курский групповой водопровод» деген предприятяладады. Элдеде таза суу баргъан

быргыла асыры тозурагъанларындан, жиберилген сууну жаланда бешден бири жетеди хайырлануучулагы. Тийишли төлеулени да экиден бири жыйылады. Ол а предприятяны ток ючюн борчларын окуна жабарга онг бермейди.

Кенгешни ахырында жашау журтла-коммунал молук

предприятялагы суу бла энергоресурсла ючюн төлеулени жыйыу «жол картада» белгиленген керюмдолеге жетдирирге буйрукъ этилгенди. Жыйылыуда керюмленген башха проблемаланы юсю бла да рекомендацияла берилгендиле.

Бизни корр.

КОНКУРС

Эм айырмалыда сайлангандыла эмда саугъалангандыла

Алгъаракъда КъМР-ни Экономиканы айнытуу министерствосуну эмда республиканы Көп функциялы арасыны башламчылыклары бла «Къабарты-Малкъарны эм иги Көп функциялы арасы» деген республикалы конкурс бардырылганды. Аны магъанасы бу учреждениялагы келген адамланы жумушларына кыраууну ишни качестваууну игилендириуу бла эмда алада урунганланы даражаларын керюмюу бла байламлыды. Алай бла көп болмай Нальчикде МФЦ-да анда хорлагъанланы саугъалагандыла, деп айтылады учрежденияны интернет-сайтында.

Конкурс бир нечча кесекден кыралганды: заявка бериуден, ушакъ бардыруудан эмда эсепле чыгъаруудан.

Алай бла торлю-торлю номинациялада саулай да отуз заявка берилгенди. Журини санында уа Экономиканы айнытуу, Урунуу, иш бла жалчытуу эмда социал кыоруулау министрстволаны, Росреестрини, Нальчик шахар округну администрациясыны эм МФЦ-ны келечилери бар эдиле.

Чыгъарылган эсеплеге кере, «Эм иги специалист» деген атха Езденланы Асият тийишли болганды, эм иги МФЦ-гъа уа Бахсан районда бөлүм саналганды. «Узакъда орналган эм иги ишчи жерде» айырмалы урунган ючюн Озрекден Адам Шипшев саугъаланганды. «Эм иги проекти» бла уа лауреатха Зарагиден Альбина Гучева сайланганды. Хорлагъанланы экономиканы айнытуу министр

Рахайланы Борис, бу ведомствода электрон жумушланы тамамлау эмда управление системаланы айнытуу жаны бла департаментни таматасы Чочайланы Мариям, МФЦ-ны башчысы Аслан Афаунов да саугъалагандыла.

Быйыл конкурсну даражасы иги да өсгенди. Бу жол анга республикада МФЦ-ны бөлүмлери бары да кытышхандыла. Быллай эришиуле ишни качестваууну да керюмюрге себеплик этедиле, - деп белгилегенди Аслан Амирович.

Конкурсну битеуроссей кесегине уа бизни республикада «Эм иги МФЦ» бла «ЭМ иги специалист» деген номинациялагы кытышырыкъды.

КУРДАНЛАНЫ Сулейман.

Таппандырыу

Жоллада кыарны кыыстау тазалайдыла

Бу кюнде кыарны аслам жаугъаны бла байламлы Къабарты-Малкъарда, Кыарачай-Черкесде, Шимал-Осетия-Аланияда, Ингушетияда эм Ставрополь крайда Росавтодоруу автомашина жоллагы кырагъан «Кавказ» управлениясы федерал трассалада кече-кюн демей кыарны тазалайды. Аны хайырындан биогюлюкде машиналары жорююуне бир жерде да чырмау жокуду.

Тийишли ишледе 326 энчи техника хайырланылады. Управленионы жоллагы кырагъан бөлүмюню таматасы Андрей Лобода айтханга кере, чырмаула болмашча эмда кыоркыуусузлукъ сакъланырча техника, реагентле да жетерча бир барды. Бузну эритиуюу материалла бла 33 база жалчытылынганды, шифёрла жылынырча, солурча 39 жер ишлейди эмда техниканы салырча

32 энчи стоянка кыралганды. Управленионы келечилери машина жорюктенлеге жорукълагы эмда кеслерине сакъ болурга кереклисин эсге саладыла. Федерал жоллада

бир торлю бузукълукъну юсюндөн билдиреме деген неча соруу болгъан бу телефон номерге сөлеширге боллукъду: 8(879) 333-11-59.

Бизни корр.

Шимал Кавказ кюн сайын

Технопарклары кыурайдыла **Christof Industries** (Австрия), Oschatz (Германия) и CP Group (США) компанияла Дагыстанда беш экологиялы индустрия технопаркны кыурауыга 400 миллион евродан аслам берирге мурат этедиле. Аны юсюндөн республиканы промышленность министрствосундан «Интерфаксха» билдиргендиле.

Быйыл декабрьни ал кюндеринде регион властваланы ол компанияланы келечилери бла тюбешиулеринде этилген келишимге кере, технопарклада 10 уллу эмда 40 гитче бла орталыкъ предприятяла орнатыллыкъдыла. Ала 10 минг торлю продукция чыгъарлыкъдыла.

Айырыулада - жарыкълыкъ, кыуанч

Президент айырыулары кезиуонде Чеченде 200 той этерге белгиленди. Ол а алгыннгы сайлауладан эсе эки кереге асламды.

Эсигизге салайыкъ: президент сайлаулары кезиуонде тойла бардыруу төре озган айырыу компанияда башланганды. Келер жыл жаз башында ол адет бютюн кюч аллыкъды, деп билдиргенди ТАСС.

Дагыда бир жангычылыкъ. РФ-ни Ара айырыу комиссиясына кирген Сиябшах Шапиевы айтханга кере, ол кюн республикада «Мен сайлайма» деген жаш төлю конкурсда хорлагъанланы кыуанчылы халда саугъалайрыкъдыла.

Кыуллукъчуланы билимлери сыналлыкъды

Шимал Осетияда кырал кыуллукъчуланы билимлери, усталыкълары да сыналлыкъды. Ала законланы, башха документлени да иги билер ючюн студентле лекциялагы жорююкдоле, артада уа комиссияны сорууларына жууапла берилдикле.

Ол а жаланда билимлерине угъай, стажларына, ишлерин кыалай толтургъанларына, анга жууапла кезден кырагъанларына бла кыалганларына кере багъа бичиркиди. Алай сынаудан кырал кыуллукъчула юч жылдан бир кере этедиле.

Индиялы министр жерлештерин жокылаганды

Ставропольда Индиядан көп адам билмисин алады. Аны жаланда медицина университетинде ол кыралдан 700-ден аслам жаш бла кыз окуйдула. Ала бла бу кюнде Индияны Россейде посольствосунда билим беруюу эмда ырахатлыкълары министр Алок Радж тюбешгенди.

Ол вузну коллективни бла танышханды эмда студент жерлештери бла да ушакъ этгенди. Алок Радж министр болгъаны кыдар, Ставропольда индиялы студентлени окууларына, жашау болумларына да дайым кез-кыулакъ болурга айтханды.

Суулары бла - биринчи жерде

Ингушетия Республика РФ-ни «Россейни суу» деген акциясына кыатышхан субъектлерини араларында биринчи жерге чыкъланды, деп билдириледи Россейде Экологияны жылыны энчи сайтында. РФ-ни табийгъат байлыкълары эмда экология министри Сергей Донской Ингушетияны юсюндөн энчи докладында республика төгерекде кыудуретле сакъланы, аны кирлендирмеге керюмленгенди бла айырмалы болгъанын чертгенди.

Бек гитче айлыкъ кыядады?

Дагыстандан бла Кыарачай-Черкесден аз хакъ алган кыралда жокуду. Биринчисинде аллайла 35, экинчисинде 30,5 проценти тутадыла. Ма аллай оюмга Рейтинг РИА-ны аналитиклери келгендиле.

Ала тохташдыргъанларча, Дагыстанда быйыл апрельде орталыкъ иш хакъ 13,6 минг сом, Кыарачай-Черкесде уа 14,8 минг сом болганды. Тинтиуле керюмленгенлерине кере, кыралны 9 регионунда – 8 миллет республикада бла Алтай крайда бир айгыа 10 минг сомдан аз хакъ алгъанланы саны 25 процентден асламды.

Информагентстволаны билдируулерине кере **ТЕКУЛАНЫ Хауа** хазыраганды.

Бюгюн — Ата журтну Жигитлерини күнюндө

Батыр болмагын жерде хорлам болмайды

Биз, акылыбызга кере, озган заманда болган заттагы тюрлю-тюрлю багга бичебиз, бир бирлерин а эден кетерирге оксуна уггай демейбиз. Алай хар бирибизге да унутулмазлык, сыйлы кезиуле, ишле бардыла.

Ата журтну Жигитлерини күню ма аладан бириди. Заман тюрленеди, тарых ишлеге башха тюрлю кьаралады, алай жыл сайын 9 декабрде биз Георгиевский орден, Алтын Жулдуз, Махтаулыкуну ордени бла белгиленгенлени, башхаланы насыплары ючюн жанларын аймагын сайлама жашларыбызны бла кьызларыбызны хурметлейбиз, сый-намыс беребиз.

Бу дата тохташдырылганлы алай кеп болмайды. 2007 жылда Кьырал Дума бу байрамны кьайтарырга деп башламчылык этгенди да, ол тохташдырылганды. Алай Россей жигитлерин не заманда да хурметлегенди. Ол себепден бу энчи күнюно тарых эрттеден келеди. 1769 жылда ноябрде Екатерина бек сыйлы эм магьаналы орденден бирин — Сыйлы Георгий Победоносцини — тохташдырган. Аны тёрт даражасы болганды. Бу шарт сейирди:

Байсолтанланы Алим.

Уммайланы Мухажир.

жоз бла жарым жылны ичинде бу орден бла кьуру 23 адам саугаланганды, тёрт даражасына уа жалаңда тёртсую тийшли болганды.

1939 жылда 1 августда уа Совет Союзну Жигити деген ат тохташдырылганды. Аны бла бизни Ата журтубузну кьоруулай кишилик этген тыш кьыраллыланы да саугалагандыла. Хрушев а уллу кьырал кьуллукчуланы юбилейлеринде Жигитни жулдузлары бла саугалау тёрени кийирген эди. Сёз ючюн, Леонид Брежнев аны

тёртсуюн журютгенди.

Болсада артада ол адетни тохташтан эдиле, бу бийик атны жангын жалаңда бек тийшлилеге атагандыла. Алай бла Алтын Жулдуз бла СССР-ни заманында 12 776 адам саугаланганды. Анга тийшли болганланы араларында бизни жерешлерибиз да аз туюлдуле. Уллу Ата журт урунун заманында батырлык этгенлери ючюн Кьабарты-Малкьарны 32 махтаулу жашына Совет Союзну Жигити деген ат аталганды. Алары араларында

уа Байсолтанланы Алим бла Уммайланы Мухажир да бардыла.

Махтаулыкуну ордени бла саугаланганланы араларында уа таулу жашла бютюн кеп болгандыла. Бу гитче материалда алары жалаңда бир кьауумун санарга кьолубуздан келеди. Аладан бири — Кьулбайланы Элбай-Москва ючюн кьызыу сермешледе кишилигин кёрюстюп, ордени ючюнчю даражасына тийшли болганды. Сюйдюмшаны Исмайыл а финн урушла да да кьатышып, лыжачылары батальонуну кьауумунда сермешгенди. Хочуланы Магомет, Ахшакьланы Биязулкьа, Аппайланы Нюзюр, дагыда кепле батырлыклары бла атларын айдьыргандыла.

Совет Союз чачылгандан сора уа ол Россей Федерацияны Жигити дегенге алышынганды (1992 жылда). Ата журтубузну жангы тарыхында ол сауганы биринчи болуп

генерал-полковник Сергей Макаров алганды. 2008 жылда ол аны бла аскерде этген жигитлиги ючюн белгиленгенди.

Сёзсюз, хар кьырал да келерини жигитлери бла ёхтмленеди. Ма аллай адамланы юлгюлеринде ёсдюрюге боллукьду жаш тёлуюн тууган жерибизни суюрге, анга кертчи болурга эмда адеп-кьылыкьга.

Бизни кьыралыбызга урушланы кеп сынарга туюшкенди. Алары хар биринде да аскерчилерибиз жанларын кьанларын аямай, ётгюр сермешгендиле. Ата журтубузну ма алары хайырындан сакьлаялганьбыз. Аны себели бу байрам бизге артыкьда багьалыды. Ол кишиликни, тууган жерибизге сыймеклики, энчи жигитлики ма кишиликни белгисиди, алайла да кьаллыкьды.

ТЕКУЛАНЫ Хауа хазыраганды.

ТЁГЕРЕК СТОЛ

Онгары чекленген адамлазга социал болушлукьну изилендириуню кьайзгысын кере

Бу кюнде «Союз ветеранов Афганистана, локальных войн и военных конфликтов» жамуат организация «Хайырлы эм социал жумушла жалчытхан коммерциялы болмагын организацияла (НКО)» деген темазга «тёгерек стол» кьураганды. Ол Инвалидлени халкьла аралы кюнюне эм Белгисиз солдатны кюнюне жораланганды. Аны ишине КьМР-де Адамны эркинликлери жаны бла уполномоченный **Зумакулланы Борис**, Граждан обществону институтлары эм миллетлени байламлыклары жаны бла управлениасыны башчысы **Анзор Курашинов**, уруну, иш бла жалчытуу эмда социал кьоруулау министр **Тюбеланы Альберт**, бирси министрстволаны, ведомстволаны таматалары, башхала да кьатышхандыла.

Жыйылууну Парламентни депутаты, сагынылган союзу председатели **Тимур Тхагалегов** ачканды эм бардырган. Ол социал жумушла жаны бла болушлукь этген НКО-ланы юслеринден закон бусагьатда алынган, аны жашауда кьалай бардырырга, анга кере кьалай ишлеге боллукь ла алыкьга тохташдырылмагьанын анылатканды. Алай эсе да, толтуруучу власть органы келечилерини аны бла байламлы оюмларын эширтирге сюйгенин билдиргенди.

Борис Мустафаевич, «тёгерек стола» сёлеше, онунчу

декабрь Адамны эркинликлерин кьоруулауу халкьла аралы кюню болганын эсгертип, аны чеклеринде шахарланы, районланы школларында ачык дерсле, бирси жумушла бардырылганын айтхан

Анзор Курашинов бла Тюбеланы Альберт да «тёгерек столну» кьураганланы, анда аллай тема кётюрюлгенин да ахшы шартха санагандыла. Аны бизни регионга бютюн кьырымталыгьа санап, адам-

бардырган ишлерини кьачество болганыны юсюнден норматив документлени кьайдан, кьалай жьырга кереклисин да сюзгендиле. Министерстволу не да ведомстволу бир тюрлю энчи стан-

лерин анылатып, аналкь капиталлары болганлазга жашу журт сатып алырга юридический консультацияла бергенлери, башха соруулары бла келгенге да болушлукь этгенлери айтханды. «Доминанта» бирси регионлада да уллу шахарлада кесини офислерин ачар умтулу болганын да.

РФ-ни Саууланган кючлерини запасадагы офицерлени милет Ассоциациясыны КьМР-де бёлкюню келечиси **Атайланы Жашарбек**, сёзге кьошула, алгьаракьлада Кьырымга барганын, анда коммерциялы болмагын организацияла жамуатха хайырлы, керекли жумушланы жалчытуу жаны бла тири ишленлени билдиргенди. Андан сора да, тубешиле адамлазга социал болушлукьну тапдырууга энчи эс бурурга тийишлиси сюзюлгенди.

Жыйылууну кезиунде хьчюун жумуш да болганды. Бир кьауум адамга майдалла, Сыйлы грамотала берилгендиле. Алары санында Атайланы Жашарбек-«Жаш тёлуюн патриот ниетде юйретиуге кьыйыны ючюн», Тюбеланы Альберт да «Ветеран кьыйылдууга болушлукь эм себеплиги ючюн» майдалла бла саугалангандыла.

МОКЬАЛАНЫ Зухура. Суратыны ХОЛАЛАНЫ Марзият алганды.

ды. Ол теманы кьыйматлыгынын черте, бу жаны бла кеп иш этилгенин, болсада инсанла кеслерини праволарын, эркинликлерин толусунлай билмегенлени белгилегенди. Ветеранла, сакьатла, ёксюзле кеслерине энчи эсни излегенлени, алазга тийишлисича кьайгырылуку болурга кереклисин анылатканды, Тимур Лялюшевични башчылыгында союз айтырча аслам жумуш тамамлаганы ючюн алазга ыспат этгенди. Жаш тёлуюн юйретиуге уа огарьада сагынылган дерслени магьаналылыкларынын чертгенди.

ланы жашауларын игилендириге чакьырып, ол затха уа биригип ишлеу себеплик этеригин белгилегендиле.

НКО-ла бла байламлы алыкьга практика болмаганы тубешиле иги кесек сорууну кьозгьаганды. Жыйылууга келгенле коммерциялы болмагын организацияланы реестрге кьалай кийириге тийишлисин, инвалидлени, ветеранланы, алары юйюрленини проблемаларыны юслеринден да сёлешгендиле. Социал жумушланы жалчытханла башха-башха ызлазга кере (ала уа 21 боладыла)

дартны излерикмидиле, «качество» деген аныламда ала организациа тамамлагын не жумушну кередиле, документлени кьалай жарашдырырга анылаткхан консультацияла не да мастер-классла боллукьмуудула дегенча соруула да кётюрюлгендиле.

«Тёгерек стола» огарьада сагынылган союзу мурдорунда «Доминанта» деген ат бла регион офис ачылганын, эм алзга ол юйюр кьыйматлазга эс бурлугун да билдиргендиле. Аны башчысы **Михаил Галушко** ала НКО-ча июль айдан бери ишлеген-

Поэзия ингир

Закийибиз Къулийланы Къайсын тууганы 100 жыл толганына аталып, быйыл аслам жумуш бардырылганы белгилди. Школларыбыз да, ол затдан бир жанында къалмай, акъылманыбызны къалай суйгенлерин, багъалаганын ачыкълагандыла. Алгъараклада Нальчикни онтёртюнчю номерли гимназиясында да адабият-музыка ингир озганды. Ары уа поэтни юйдегиси Къулийланы Элизат, «Къайсыннга жюз атлам» фондну председатели Тетууланы Хадис, ата-анала, бирсиле да келгендиле.

Бийик даражада эмга закийибизге уллу суймеклик бла

Сабийле, сахнагъа кезиу-кезиу чыгып, поэтни жашаууну, чыгъармачылыкъ жаны бла ёсюоюно, биринчи эм аны ызындан зарфах урулган жангы китапларыны юслеринден шартла да келтире, назмула да айтхандыла. Ингирни не жаны бла да къуралыу даражасын чертирге тийишлиди. Нек дегенде школчула къайсы тема бла байламлы назму окъугъанларына кере къабыргъада кёргозюлген видеоматериалланы анга тап келишип баргъанлары кёзге хычыуун эди.

Сёз ючюн, Къалабекланы Залина «Жаулыкъ» деген чыгъарманы айтханында акъылманы аласыны сураты хайырланылганды. Аллай амалла уа, ариулукъдан, тынгылыкъдан сора да, сабийлеге кёп затны эслеринде сакъларгъа он бередиле. Не десек да, ала бюгюн кёргенлерин, эшитгенлерин унутурукъ туююдуле. Къыйматланы магъанасына да аллай жумушланы юслери бла туюшоне барлыкъдыла.

Неда «Ах, мой Чегем» деген Атымъзаланы Элдар айтхан жырыни видеокопипин окъуна алайыкъ. Анда къаллай терен жашуу философия барды. Окъуучу аллай затланы хайырлары бла туугъан журтка, ата-анагъа суймеклики, аланы хурметлеуно кючюн да ангылайды.

Школчула Къайсынны уруш жолларыны юсюнден да тынгылы хапар айтхандыла. Ол, жаралы болуп, Чебоксары шахарда госпитальда жатханында радиода 45 минутну ичинде алыкъа алай кёпле билмеген, эшитмеген таулу

поэтни назмуларын окъугъанларына кеси да сейир этгенди. Белгили Борис Пастернак бла шагъырейлиги да андан сора башланганды.

Акъ сёзюно артыкъ суйгеним себепли кимни да назму окъууу бютюн сейир кёрюнеди. Сабийлени бу жаны бла хунерлерин да тийишлиди чертирге. Ала автору нени къалай айтыргъа излегенин кеслерини шатык ауазлары, дикциялары бла алаамат ангылата билгендиле.

Ингирде къонакыла да сёлешгендиле. Элизат Эльбаевна жаш адам бир чыгъарманы окъуна келден юйренгенини магъанасыны юсюнден айтханды. Къулий улу студентле, окъуучула бла да тубешиулени бек суйгенин эсгергенди. Школчуланы, устазланы, ата-аналаны къыйыларын унутмазгъа чакъыра, мектепге китапла саугъалаганды.

Хадис Инзрелович да белгилегенди ингирни къуралыу даражасын. Аны таза да байрамгъа айландыргъанларын айтып, ыспас этгенди. Ызы бла «Къайсыннга жюз атлам» фондну, бирси проектлени юслеринден да тынгылы хапарлаганды.

Сёз ючюн, «Кулиевские чтения» назму окъуула 2011 жылда 4 ноябрьде башланып, энди кенген-кенгнге жайыла барадыла. Быйыл Гималайлада да озгандыла ала. Мера тау тёппеге Елмезланы Абдул-Халим фондну байрагы бла чыкъганды. Элбрусу башында да «Мамырлыкъ эм къууанч сизге, саула!» деген назму Малкъарны эм Къарачайны суйген, офицер Сергей Еремеевни окъуууда биринчи кере эшитилгенди. Ол да

ары сагъынылган фондну байрагын алып чыкъганды.

Быйыл Непалда «Кулиевские чтения» назму окъуулагъа къатышхан Александр Кузнецовдан письмо келгенин билдирип, Тетуу улу аны эшитдирге онунчу классны окъуучусу Къалабекланы Залинадан тилегенди. Анда уа дуняда сансыз этип, жаны бла озуп кеталмазча чыгъармачылыкъ барлыкъы, аны иелеринден бири уа таулу поэт болганын чертиледди.

А.Кузнецов акъылманыбызны поэзиясын алай сыйлы кёргени, ол аны терен сезгени, жюреги бла ётдюргени уа, айхай да, бу шартда бютюн ачыкъланады. Ол кесини атасына салган сын ташны арт жанында «Мамырлыкъ эм къууанч сизге, саула!» деген назмуну жаздырханды. Деменгилов фахму авторну ёз тилинде къалай ачыкъланганын бютюн бири, ангылар ючюн ол малкъар тилге юйрене турганы да сейирди.

Сагъынылган проект халкъны ырысы эм билек кючю бла жашауда бардырылганын белгилей, «Къайсыннга жюз атлам» хунагъа кюн сайын да аны адамлыкъын, чыгъармачылыкъын да багъалагъанла, хурметлегенле келгенлерин, ала Кавказда да, урушдан сора да, къыйматлагъа эс бурулганын кёргенлерин черте, Тетуу улу школгъа фондну буклетин саугъалаганды.

«Кулиевские чтения» назму окъуула онтёртюнчю гимназияны кесинде да къуралгандыла. Анга таулу, къабартылы, оруслу демей, аслам сабий

къатышханды. Ингирде хунерлери бла айырмалылары да грамотала бла саугъалагандыла. Школчуланы Къулийланы Элизат алгъышлаганды. Аланы арасында Занкишиланы Мурат, Мокъаланы Аида, Текуланы Валерий биринчи жерни юлешгендиле. Мечиланы Амина, Будайланы Алина, Гергъокъланы Алина уа экинчиле болгандыла. Ючюнчю орунну алгъанланы санында уа Юсюпланы Лаура да барды. Занкишиланы Мурат бла Къалабекланы Залина уа «Вселенная Кулиева» шахар даражалы конкурсда да белгиленгендиле.

Композицияны кезиуонде закийибизни ауазын, чыгъармаларын ол кеси къалай окъугъанын эшитген да хычыуун эди. Видеоматериалда аны сёзюно кючюно юсюнден оюму, аны дуняда магъанасын адам улу айтып тауусалмазлыкъгъа санагъаны да сейир эди.

Огъарыда белгилегенибизча, ингирни къуралыу даражасын къууандырганды. Ол программасы бла гимназия хурметли къонакылагъа тубесе да неда аны бла бир башха жерге барып кёргозтсе да, уулыргъа тошерик туююду. Бизни да аллай, бош анстан угъай, кертиси бла да жюректери бла ишлеген устазланы, ала юйретгенлини сукъланыр кибик аделлерин-къылыкъларын кёргенибизге кёлюбюз кётюроледди. Аллайла болгъан къадарда жаш тёлубюз тилибизни, адабият байлыкъларыбызны да сакълар, Къайсын бизге саугъагъа берилгенин да ангылар деп ийнаныргъыбыз келеди.

МОКЪАЛАНЫ Зухура.

ТЮБЕШИУ

Хычыуун эсгериуле, тансыкъларын алыу, той-оюн

Школ жылла!.. Къалай терк озадыла ала, кёзюно жумуп ачхынчы. Мектепге кирген биринчи такыйкъаларынг, биринчи устазынг, анга келтирген гюл къысымынгы ариу ийиси, биргенге окъугъанла... Жарыкъ, кюн таякъла жарытхан класслада уа бизни биринчи къуанчалларыбыз, жарсыуларыбыз, дерслерибиз, суймеклигибиз.

Ол кезиуледе алынган суратла уа акъылыбызны алгъын заманлагъа, насыплы жыллагъа къайтардыла. Алагъа къарай, эсибизге туюрелип къалгъан «Школа, школа, я скучаю» деген жырдан тизгинлени къатлап айтыргъынг келеди.

Аллай эсгериу сезимле жюреклерин бийлеп, къыркъ жыл мындан алгъа Лашкутаны орта билим берген школун тауусханла жыйылгъа таукелленгендиле. Алай бла бу конюледе «Марал» ресторанда выпускниклени тубешиуу къуралганды. Анда сезилген жюрек жылыулыкъ, жарыкълыкъ, къуатлылыкъ а кимни да кёлуне жетерча эди.

Заман ашыгышлыды, хар зат анга кере тюрленеди, хар кимни – кесини къадары, жашауу, суймеклиги, шубхлары. Алай бир зат а ёмюрледен бери тюрленмейди – тёлуден

тёлуге ётюп келген школ тёреле, адетле. Мектеп къачан да сабийлики айрыкамчыады.

Лашкутаны школун бир талай жыл мындан алгъа бошагъан жашланы бла къызланы бюгюнлюкде хар бирини кесини жолу, иши, юйюрю барды, кими эмде, кими шахарда ырахат жашайдыла. Аланы араларында докторла, устазла, бизнес-

менле эм башхала бардыла. Ол ариу жулдузлу ингирде уа эрттеден бери бир бирни кёрюрге излеп тургъан жан жууукълукъну тас этмеген адамла тубешгендиле.

Аланы араларында жылыулыкъ, хурмет, сый-намыс жыйылууну ариу халда озарыгына себеплик этгендиле. Алай болмай да не амал – он жылны бир

классда, бир партала артында олтургъанла жолукъсала. Малкъарлыла къабартыча, къабартылыла малкъарча сёлешгенлери, алгъышланы эки тилде айтылгъанлары уа мында керти да интернационалы, шубхлукъну, бирлики байрамны къуралгъанын кёргозгенди.

Ол ахшы тёреле лашкутчылагъа тамата тёлуден жетген-

диле. Аланы ата-бабалары не заманда да бирге дауурсуз, уруш-туюшсюз, мамыр къоншулукъда жашап келгендиле. Абаданланы сабийлери, туудукълары да бюгюнлюкде ёмюрледен бери къурала келген алаамат адетлени бузмазгъа кюрешедиле. Ол а, не жаны бла алып къарасанг да, уллу насыпды.

Жыйылгъанла огъурлу директорларын, суйген устазларын, биргелерине окъугъан тенглерин ахшы сёзле бла эсгергендиле. 1977 жылда, жарым ёмюр чакълары бир заман мындан алгъа, мектепни тауусуп уллу жолгъа атланганла бюгюнлюкде да жарыкъ кёлюдуле. Анга шагъатлыкъланы ингирде бардырылгъан уллу той-оюн да этгенди.

Барысындан да аламаты уа, дейдиле ала кеслери, бизни бир бирибиз бла тубеширге, ушакъларыгъа, хапарлашыргъа онгубуз болгъаныды. Ол сагъатла, жыйылгъанланы барысыны да жюреклеринде къуанчлы, ариу сезимле туудуруп, унутулмазлыкъ жарыкъ халда озгандыла. Аллай кюнлери кёп болсун!

ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат.

Хурметлеу

Аналагъа - махтау, баш уруу, тийишли эс буруу

Алгъаракълада Нальчик шахарны тиширууларыны совети кѣп сабийли аналаны, ынналаны да «Айлэнд» кафеге чакъырып, сыйлагъанды эм саугъала да бергенди.

дан сора дунягъа аты айтылгъан изобретатель Эдисон бир күн эрттеден бери тургъан къагъытланы къозгъай келип, ол письмону кѣредди. Анда уа былай жазылып эди: «Сизни жа-

-Энци фахму барды - ол аналыкъды, -деп башлагъанды сѣзон жамауат организацияны башчысы Лидия Дигешева. Андан сора ол балаланы къадарында анала не магъананы тутханларына бир юлгю келтиргенди. Бир жол алыкъа гитче Томас Эдисон, школдан келип, анасына устазы берген письмону узатады. Ол аны уланына окъуйду: «Сизни жашыгъыз бир да болмагъанча акъыллыды. Бу школ анга асыры азлыкъ этеди, мында аны фахмусун андан ары айнытырча устазла жокъудан. Аллах бла тилейме, кесигиз окъутуғуз».

Анасы ёлюп, иги кесек жыл озгъан-

шыгъыз акъылдан кемди. Аны башха сабийле бла бирге бу мектепде тутаргъа жарарыкъ тойюлдо. Ол себелден юйюгюзде кесигиз окъутуғуз».

Эдисон аны окъугъандан сора бир ненча сагъатны жюрексинип жиялгъанды. Андан сора дефтерине былай жазгъанды: «Томас Алва Эдисон акъылдан кем сабий эди. Кесини эсли анасыны хайырындан ол айтхылыкъ уста болгъанды».

Лидия Дигешева тиширууну, ананы эмда юйюрно даражасын кѣтюрюю жаны бла совет не ишле тамамлагъанын, бу да аладан бири болгъанын айтханды. «Аны бла тохтап къалыргъа

деп турмайбыз, жылны аягъына дери дагъыда бир ненча жумуш тамамлар муратыбыз барды», -дегенди.

Байрам а «Сау бол, анам!» деген жыр бла башланганды. Аны Искусстволаны Шимал-Кавказ къырал институтуну студенти жырлагъанды. Андан сора да, бу окъуу юйден бир къауум жаш, устазлары, ол санда КъМР-ни сыйлы артисткасы Ирина Даурова да, ариу жырлары бла байрамга къууат бергенди.

Къууанчлы ингирге КъМР-ни Башчысыны экономика вопроса жаны бла кенешчиси Уяналаны Аминат да келген эди. Ол республиканы оноучулары тишируулагъа, аналагъа дайым эс буруп тургъанларын, къайгыргъанларын да чертип айтханды. КъМР-ни Башчысы Юрий Коков кѣп болмай онжети ананы «Материнская слава» орден бла сауғалагъанын, Срукволаны уллу юйюрлеру уа «ГАЗель» къоллу да болгъанын эсге салгъанды.

-Мен кесим да кѣп сабийли юйюрге ёсгенме, ананы къыйыны чексиз уллу болгъанын да билеме. Ата-аналарыбыз сау къадарда, биз балалабыз. Алагъа кѣп жылланы къууанып турурча Улуу Аллах насып берсин, къартлыкълары да ырахатлы болсун!,- дегенди Уяналаны Аминат.

Андан сора ол республиканы Башчысыны атындан Римма Эльдаровагъа

кѣп жылланы жамауат ишге тири къагъыттып тургъаны ючюн Ыспас къагъыт бергенди.

КъМР-ни Тиширууларыны союзуно председатели, Нальчикде 1-чи номерли поликлиниканы таматасы Аудиат Каскулова, арт жыллада сабий тапханлагъа жангы онгла къуралгъанларын айттып, алай а эрте заманда бир тюрлю болушукълары болмагъанда да, тишируула кеслерини аналыкъ борчларын бет жарыкълы тамамлагъанларын чертгенди.

Россеини сыйлы тренери Римма Кумыкова уа кесини ишини юсюнден айтханды. Ол орамлада киши къармай айлангъан къаллай бир сабийни спорт бла кюреширге кѣлгендиргенди, аланы санап саны жокъду. Кѣпле анга «мама Римма» дейдиле.

Нальчикде 5-чи номерли сабий садны директору Лидия Азикова уа кесини анасыны юсюнден айтханды. «Манга беш жыл бола эди ол экинчи эрге баргъанда. Ёге атам да - эки сабийи. Ма анабызны эслигини, халаллыкъыны хайырындан барыбыз да туугъан эгечледен бла къарындашладан эсе жууукъбуз», -дегенди.

Тишируула-анала ол ингирде солугъандыла, тепсегендиле, бир бирлеру бла ушакъ этип, зауукълукъ да тапхандыла.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алгъанды.

Редакцияны къонагъы

«Къазахстанда жүзден аслам халкъ мамырлыкъда, жарашыулукъда жашайды»

Ингушетияда Шимал Кавказны асламлы информация органларыны бешинчи форумларына Къазахстанны халкъыны ассамблеясыны келечиси, белгили журналист Кымбат Досжанова да къатышхан эди. Ол пленар жыйылыуда сѣлеше, биюнюлюкте бу къыралда жашагъанла миллетлерине кѣре юлешинмегенлерин, барысы да бир болгъанларын айтхан эди, ол санда озгъан ёмюрге Шимал Кавказдан зор бла кѣчюрюлгенле да. Форумдан сора биз аны бла къысха ушакъ бардыргъанбыз.

- Кымбат Абсадыковна, таулула Къазахстанга уллу хурмет этедиле, таматарларыбыз аны экинчи ата журтларына санаидыла. Шендю къыралны болумуну, адамла къаллай ниетле бла жашагъанларыны юслеринден айтсагъыз эди.

- Къазахстан алгъа уллу, ышангъылы атламла этеди, Азияда биюнюлюкте бек айныгъан, къолайлы къыралладан бириди деп шарт айтталыкъма. Башхаланы даражаларыны тюшюрюге суймейме, алай къоношу республикалада болсам, ол башхалыкъны бютюнда бек сеземе.

Быйыл декабрьде къыралыбызны жалынчакъсызлыгъына 26 жыл толады. Саныбыз артыкъ уллу тойюлдо - 18 миллион адам. Алай жүзден аслам халкъ келишиюлюкте, мамырлыкъда жашайбыз. Анга уа миллет тилледе асламлы

информация органла болгъанлары да шагъатлыкъ этеди. Ноябрьни ахырында Къазахстанны журналистлерини форуму өткенди. Анда басма органланы кѣрмючюнде 30 тилде чыкъгъан газет, журнал кеслерини онгларын кѣргюзтгендиле. Къырал радиода «Бай терек» деген беруу чыгъады. Аны республиканы хар жеринде, андан тышында да эшитирге болуукъду, ол санда Россеиде, Кытайда окъуна. Анда уа этноссланы келечилери ана тиллеринде сѣлешедиле, жарсыуларын, къууанчларын билдиредиле.

Къарачайлыла бла малкъарлыла шендю къаллай бир болгъанларын айтталыкъ тойюлме. Алай Къазахстанны халкъыны ассамблеясында уа миллетни фахмулу адамлары бардыла. Хар жылдан да 1 мартда Нурсултан Назарбаев аны уллу жыйыныуларын бардырады. Аланы кезиуюнде ушакъ ачыкъ баргъанын, жамауатны жарсыуларын къыралны башчысына белгили этерге онг болгъанын айттыргъа суйеме.

- Пленар жыйылыуда Къазахстанда халкъны, жамауатны эсин, оюмун жангыртууну заманы болгъанын айтхан эдигиз. Аны къалай ангыларгъа болуукъду?

- Бу иш къуру бизде угъай, хар жерде да магъаналыды. Бек алгъа сѣз адамны намысыны, культурасыны юслеринден барыды. Адам уллу миллет энчилигин, туугъан жерин, халкъын, адет-тѣрелерин, тилин унутургъа эркин тойюлдо.

Ма олду жангыртуу.

- Кавказны келечилери уа къыралны экономикасында, политикасында, жамауат жашауунда тиридиле?

- Сѣз ючюн, Хочиланы Людмила Хыйсаевнаны сизде, бизде да таныматгъан хазна адам болмаз. Ол парламентни алгъыннгы чакъырылууну депутатына айырылгъан эди. Аламаат, ырахатлы, къонакъбайлы, жарыкъ адамды. Онг болгъанына кѣре, тюбеширге, телефон бла бир бирибизни жокъларгъа кюрешиуючюбоз. Ол назмула, сабийлеге жомакъла жазады. Малкъар, орус тиллини да бирча ариу, терен билгенни айттыргъа суйеме.

Къыралда жамауат ата журтлары ючюн жууаплыкъларны сезгенлерине Ассамблеяны тогуз келечиси Къазахстанны законла чыгъарыую органыны депутатларына айырылгъанлары да шагъатлыкъ этеди. Кавказлыла уа битеу сфералада да бардыла, хар инсанни да айныргъа, ишлерге да онглары, эркинликлери тендиле. Тилибизде аз санлы халкъ деген сѣз окъуна жокъду.

Паспортларыбызда хар бирибиз да этноссларыбызны жаздырабыз: таулу, ингушу, къазахлы, чеченли, орусла... Алай сѣз саулай къыралны юсюнден баргъанда, барыбыз да бир миллет болгъаныбызны сезебиз. Мен Юнус-Бек Евкурова китап сауғалагъанма, анда уа Къазахстанда жашагъан битеу этноссланы юслеринден шартла бардыла.

-Сиз Кавказда алгын болгъанымысыз?

- Угъай, алай бери энтта къайтып келип турлуғум келеди. Мындан ары Шимал Кавказны башха республикаларын кѣрюрге, аланы жашаулары бла шагъарейленирге онгум болур деп бек ышанама. Ингушетияда эки кюнюно ичинде сейир адамла бла танышханма. Юйге жетгенлей, форумну, битеу сезимлерими, сагъышларымы юслеринден уллу статья жазаргъа деп турама.

- «Заман» газетни окъуучуларына не айттырыкъ эдигиз?

- Къазахстанга къонакъгъа келигиз. Деменгили тауларыбызны, кенг къыралларыбызны, бай дастарханны, халкъларыбызны ариу культураларын кѣргюзторге хазырбыз.

Ушакъны **ТИКАЛАНЫ Фатима** бардыргъанды.
Суратны **ХОЛАЛАНЫ Марзият** алгъанды.

ДИН ЭМ АШ-АЗЫКЪ

Муслийманны хант къангасы

Шериатха кере ашаргъа тийишли болмагъан азыкны къапхан эсенг, къолунга алыргъа да жарамайды – гоняхды. Сёз ючюн, къыртчыгъаны этин. Зурнукну у ашаргъа болады. Тышында къабырчакълары болгъан чабакъланы да. Ансыз, сыйдамланы у дурус туююлду. Шийитлени кёбюсю чабакъ жыйныны (икраны) ауузларына да алмайдыла. Бек сайлама аш – бал бля сютду. Халал малланы бу затларын ашаргъа жарамайды: къыны, эркек-тиши болгъанын билдирген жерлерин, безлерин, кемирчеклерин, жапкъ аркъаларыны эки жанындагы жауларыны, ётюн, къууугъун, талагъын.

Бек иги жерине къысха иегилери саналадыла. Ат этни юсюнден жукъ айтылмайды. Бу зат ислам диннге кирген тюрк эм монгол тайпала бля байламлы болур. Араплыла бля фарсылла да ат эт ашмайдыла, къымыз ичмейдиле. VIII-IX ёмюрде ислам диннге кирген бир къауум тюрк миллетле да ол затны эртте унутхандыла.

Аны бля бирге эсиртиучю затланы ичиу бек уллу гоняхха саналады. Аны бля байламлы Мухаммат фыйгъамбарны айтхан сёзю барды: «Аракъы – гоняхны башланган жери угъай эсенг, тют тамыры окъунады. Аны ичген акъылын тас этеди, гоняхха батады, кишиге намыс этмейди, жууукъ-ахлугъа боюн салмайды эм аман ишледен аулак болмайды. Аны санларын терсликни бля аманлыкъны руху хорлап, алып, Жаратханны шапагъатындан къурулай къалыр...»

Аш ашарындан алгъа эм ауузылнып бошагъандан сора къол жуадыла. Алай этерге энчи отоу болмаса, олтуруп тургъанлай окъуна,

ариу къумгъан бля таз келтирип, керек жерлерин тазалатадыла. Кёбюсюнде сууну сабийле къуюп, абаданладан алгъыш эшитедиле.

Ашха бек алгъа юйно иеси узалады. Къонакъла, ауузылнып башлардан алгъа: «Бисмилляхи иррахманир рахим» («чомартлыгъы эм кечмеклиги уллу болгъан Аллахны аты бля») неда «Аллахум барик лана фима разакътана уа кина адхаб алнар» («О Аллах, бу ашны тийишли кер эм бизни жаханым отундан сакъла»), – дейдиле.

Ашха онг къолунг бля узалыргъа тийишлиди. Аны къашыкъ, чанчы, юч неда тёртючю бармагъын да къошуп алыргъа боллукъду. Алай эки бармагъынг бля ашаргъа ахырда жарамайды. Азыкны татыундан зауукълукъ алыргъа керекди. Аны себепли ашыкъ-бушукъ этип, чайнамай жутаргъа да болмайды.

Бир къауум къангъа олтурсала, табакъда ашны келесинг сыйген жерине узалыргъа жарамайды. Хар адам аны кесине айланган жеринден алады. Татлы затла, кёгетле салынган сауудан хар ким сайлагъанын алыргъа эркинди. Исси, сууукъ ашланы да бир кезиуде ашмайдыла.

Аш юсюнде сабыр ушакъ этерге болады, алай политика бля байламлы неда башха даулаш чыгъарыргъа боллукъ затланы айтмасала игиди. Ауузунда къабыны тургъанлай, сёлесирге жарамайды. Жутлукъ этерге, аякъ тютпе аш къалдыргъан иги туююлду. Къангадан кыоба, муслийманла: «Альхамдулиллахий атама уа сакана уа джалана муслим» («Бизге аш, суууап буюргъан эм муслийман этип жаратхан Аллаха ыспас»), – дейдиле. Ызы бля терк окъуна жатып

жукълагъан да тапсызды.

Суууап ичиуно да бир къауум жоругу барды. Аны ашыкъмай, уртлап-уртлап ичген лязимди. Андан алгъа: «Бисмилля» («Аллахны аты бля»), ичип бошагъандан сора уа: «Алхам дулиллах» («Аллахны уллулугъуна»), – дерге керекди. Сауутну онг къол бля тутадыла. Шешаны, къошунну башы бля ичрге болмайды. Баргъан суудан, шаудандан къапанып ичрге да жарамайды, къош ууучу бля ичилсе игиди. Не ёретинлей, не жатып уртларгъа керек туююлду. Жаулу ашдан сора суу ичилмейди.

Суууап ичгенде, сауутну ичине солургъа, тылпыууну урдурургъа да болмайды. Аны солуу алып, ючге бёлюп жутаргъа дурусду. Исси чайны юфгюрюп сууутмай, бираз сорушунчу сакъларгъа керекди. Адамны суусабы терк къанар ючюн жукъа затны сауутха артыкъ бек толтурмай къуадыла.

Алтын неда кюмюш адыр бля ашагъан, суууап ичген гоняхды. Таба гыржынны къангъа салгъандан сора, бирси ашланы сакъламай, аны къыйырындан сындырып, акъырын ашай башларгъа керекди. Бу адет муслийманла ётмекни къачына уллу хурмет этгенлерин кёргозтеди. Аны бичакъ бля кесерге жарамайды, къолунг бля сындырыргъа не юзерге керекди.

Шаркъ къыраллада бичакъ бля кесенг, Аллах ырысхыдан кем этеди, деп алай анылайдыла. Аны юсюне бир затны да салыргъа жарамайды. Жерге тюшген бурхуну аягы бля басхан бек уллу гоняхды. Аны алып, хайуан, къанатлы ашар жерге салыргъа керекди.

ЖОЛАБЛАНЫ Юзейир.

Тинтиуле

Биз неден азыракъ къоркъуп тебирегенбиз, неден а асламыракъ?

	1989 ж.	2017 ж.
Жууукъларыбызны, сабийлерибизни ауругъанлары	61	47
Урушла	50	37
Ауруула, ишчи къарыну тас этиу	38	32
Жарлылыкъ	13	22
Къартлыкъ, къарыусузлукъ	33	21
Табийгъат къыйынлыкъла	38	21
Властьланы зулмчулукълары, законсузлукъ	22	11
Миллет даулашла	6	10
Адам улуну къырылуу	27	9
Аманлыкъчыла	16	7
Хазна къоркъууум жокъду	5	11

«Левада-араны» сорууна РФ-ни 48 регионуну 137 шахарындан бля элинден 1600 адам къатышханды. Бир соруугъа талай жууап берирге онг болгъанды, жууапла процентледе кёргозтлюнедиле. Интернет.

Презентация

Кавказны юсюнден - ушакъла, суратла, фильмле

Нальчикде Къырал концерт залда «Хребет. Кавказ от моря до моря» деген магъаналай фото-кино проектни къалай ишлегенин кёргозторге аталган презентация боллукъду. Ол ишни бардырыргъа деп бери аны директору - жолоучу, сурат алдырыучу, кинодокументалист Антон Лангени чакъыргъандыла. Алгъаракъда Къабарты-Малкъар Республиканы Россейни Президентини ономунда представительствоосу КЪМР-ни Правительствоосуну атындан аны Москвада Сыйлы грамота бля саугъалагъанды. Къонакъгъа да ол заманда чакъыргъанды.

Проектни презентациясы 12 декабрьде 18.00 сагъатда башланарыкъды. Антон Ланге жыйылгъанлагъа Кавказны регионларыны, районларыны энчиликлерини, мында сурат, кино алдыргъан адамла иш юсюнде не тюрлю сейир затлагъа тубегенлерини, аланы не умутлары толгъанын, кеслерине не жангы зат ачханларыны юслеринден айтырыкъды. Презентация бара туруп фильмлеге, суратлагъа эм башха къысха сюжетлеге къараргъа онг боллукъду. Аны бля бирге «Хребет. Кавказ от моря до моря» деген кино авторлу версиясына да.

13 декабрьде уа Ланге Къабарты-Малкъар къырал университетни устазлары эм студентлери бля тубеширикди, анда сурат, видео алдырыу жаны бля мастер-класс кёргозторюкдо. Дагъыда жыйылгъанлары сорууларына жууапла берликди эм мында да суратланы, видеоланы кёргозтоу бля бирге

сагъынылган фильмни презентациясы боллукъду.

Антон Ланге пленкагъа алынган суратланы белгили устасыды, уллу фотопроектлени автору эм продюсеры, MyPlanetAwards саугъаны лауреаты, жолоучу эм хапарчы. Аны мурдорлу ишлери журналлада, китаплада басмалангъандыла эм битеу дуняны кёрмочлеринде кёргозтолгендиле.

Ол бу жангы проекте «Россия из окна поезда» дегенде къыралны суратын кёргозтоу чыгъармачылыкъ бля кореше тургъанлай ётгенди. «Хребет. Кавказ от моря до моря» деген иш авторну Баш Кавказ Аркъаны жаны бля жолоучулугъду. Ол Кавказны сейирлик табийгъатыны, адамларыны, букъдурулуп турган тасхаларыны юслеринден дунягъа хапар айтады.

Бу проект салынган борчлагъа, аланы толтуруу жаны бля къыйынлыгына кере бек магъаналды эм уллуду бийикледе, ауушлада, тарлада, кёз къаматхан ариулукъгъа сейирсине неда къоркъуулагъа, сынаулагъа туюше, юч жылны ичинде оналты экспедиция жюз бля жарым кюнню ичинде сурат эм кино алдыргъандыла, кеслерине, дунягъа да кеп жангы зат ачхандыла. Бу аламант жолоучулукъ альбомда тёрт жюз сурат да барды, аланы айлынган жерлени юслеринден да айтылады анда.

Экспедиция ишин Дербентден башлагъанды эм ахырындагы уа Батыш, Ара, Кюнчыгъыш Кавказ бля келип, Абрау жарым айрыкамда бошалгъанды.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

Жарсыу

ШОРТАНОВ Аслан Аскербиевич

Ол кишиликке табынуу тёрелеринде ёсенди. Атасы Аскерби Тахировични, белгили алимни эмда жазыучуну, хайырындан гитчеликден окъуна адыг фольклорну, Кавказны халкъларыны тарыхларын, дуня суратлау литератураы да иги билгенди. Аты айтылган алим да болаллыкъ эди, алай аскерни сайлагъанды.

синги къутхар деген солдат борчка да кертичилей къалгъанды.

Альпинизмге шол жылларында окъуна табынуу аны чыныкъдыргъанды, коллективде кесин журютюрге, кишиликке да юйретгенди. Ма ол ышанла анга бля аны жолдашларына дин экстремистлени къолларына тюшгенде эмда терен зинданда олтургъанда бек болушхандыла. Ол кезиуде

ол уллу азап сынагъанды, сауулугъун да тас этгенди, алай Ата журтун, аскер намысын, тенглерин да сатмагъанды.

Аны огъурлулугъун жууукълары, ахлулары угъай да, башхала да сезгендиле. Сабийлеге уа артыкъ да сакъ эди. Ол крвар адамлары болмай къалгъан къартлагъа, къарыусузлагъа болушургъа ашыкъгъанды. Пенсиягъа чыкъгъандан сора да адамладан айырылып къалмагъанды. Аны къой, танышлары битеу дуняда да бютюн кеп болгъандыла. Огъурлулукъну, тюзлюкню жолун бир кере сайлап, ол ниетлеге ахыр кюнине дертикертичилей къалгъанды.

28 ноябрьде Аслан Аскербиевич дунясын алышханды, алай тауусулмазлыкъ хазна кюйгъанды - огъурлу ишлерин.

Шуёлары.

Билдирүү

Жаш тарыхчылагы кеслерин танытыргы магар чыкыгангы

КъМР-ни Архив службасы Тарыхчылары-архивистлени россейли обществоларыны регион бѐлюмлерини правлени бла бирге «Жаш архивист» деген VI битеукырал эришиуню республикалы кезиюу башланганыны юсюнден билдиредиле.

Конкурсха россейли школаны 8-11-чи класстарыны окуучулары кытышаллыкдыла. Ала, архив документлеге эм кѐлден айтылган хапарлагы таяна, тарых бла байламлы темалагы кеслери бардырган тинтиу ишлерин иерге керекдиле. Аланы 2018 жылы 15 майына дери бу адрес бла жиберирге тийишлиди: **360000, КъМР, Нальчик шахар, Горький**

атлы орам, 13-чю мекам, 19-чу кабинет. Телефон: 8 (8662) 76 04 33.

Конкурсну юсюнден бютюн толу билдирүү Тарыхчылары-архивистлени россейли обществоларыны порталларында (<http://roiarch.com>) барды. Аны регион кезиюуню юсюнден билдирүүле республиканы асламлы информация органында бла КъМР-ни Архив службасыны официальный сайтында (<http://аскбр.рф>) билдирилгенлей турлукды.

Конкурсха кытышханланы бла лауреатланы саугалау а Тарыхчылары-архивистлени россейли обществоларыны пленумуну чеклеринде 2018 жылда сентябрьни ортасында боллукды.

Ыйыкыгызга гороскоп

9 декабрьден 16 декабрьге дери

КЪОЧХАР. Эрттеден бери кыйнап турган жарсыланы унутурга кюрешигиз. Ала кеслери алларына тап жанына бурулуп кыаллыкдыла. Бу кезиюу проблемаланы чеклеринден чыгарга алаатды. Алга сыйюу этничю ишлеригизни жангыдан кыолга алыгыз.

ТАНА. Чеклеге тыюшп турган кезиюу эркинликке жол бередит. Алай хар зат мени кыолумдады, азатма, не сыйсем этеме дегенликни кыюугуз. Кыатыгыздагы адамлагы болгалганыгызча болушлук тапдыргыга кюрешегиз бек игиди.

ЭГИЗЛЕ. Сыйген адамыгызны кылыгыны, не зат излегенин толу ангыларыксыз. Ол сизге мындан арысында керекли адамдыгызга огысе угыймы, кесигиз сагыш этигиз. Оноу чыгарырдан алга уа иги оюмлагыз.

АЙЫРЫЧАБАКЪ. Адамланы эслерин кесигизге бурмазга кюрешигиз. Ол сизни умутларыгызга, муратларыгызга чырмау болурга боллукды. Жюрегигизге багылы затланы жашырынлыкда тутарга юренигиз.

АСЛАМ. Саулай алып айтханда, ыйык бек ахшы боллукды. Тириликте, жашауга ачык кѐзден кырай билгенигиз жетишимле келтирилди. Мағаналы жумушланы болжалга сала турмаганлай, тамамлап кыюуга онугуз барды.

КЫЗ. Жетип келген шабат кюннге дери сизни жашауугызда бек кѐп зат боллукды. Жетишим келликди, алай сыймегенлеригиз да чырмауга кюрешгенлерин кыюуга туююлдюле.

БАЗМАН. Келе турган ыйык сынауладан толу боллукды. Проблемаланы ауурлукларына кесигизни басырып кыюмлагыз. Бу ыйыкда сыймеклик жарсыларыгызны бир жанында кыюуп, ырыскы жаны бла кыюуга кѐрююз.

АККЫРАП. Алга тындыргыга кыюуга турган жумушланы ахырларына дери жетдириллыксыз. Бу кезиюу кыюуга жерлерин табарыкдыла, алай аны бла бирге алагы кыюуга турурга кыюугуз да боллукды.

МАРАЧУ. Бир жангы ишге юренирге, жангы жол бла барырга таукуленигиз. Ахшы муратларыгызны унутмагыз, аланы жашауга кийириге бек ахшы кунделде бусагытда. Борчларыгызны да эсигизде тутугуз.

ТЕКЕМЮЮЗ. Тѐрегигизде хар кимни ишине да оноу этерге излегенигизни кыюугуз. Хар адамны кесини жашауу, жолу барды. Саулук жаны бла бираз кыйналырга боллуксуз.

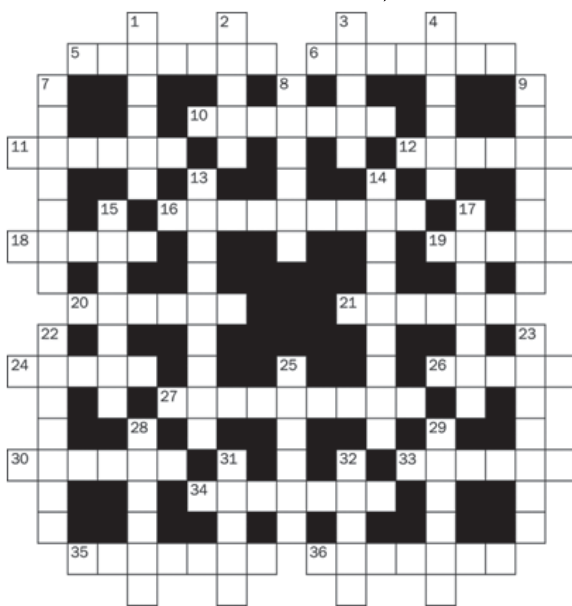

СУУКБУЙ. Бу ыйык сизни кѐп затха кѐлгендикди. Алда уллу ишле саклайдыла, аланы тамамлар ючюн энчи кыюуга изленирикди. Аны себепли кѐлюгюзню жарыктыгы, кеси кесигизге ийнануу сизге бусагытда бек мағаналыды.

ЧАБАКЫЛА. Бу ыйык хычыуун халда озарыкды. Жашау дерслени тюз ангылап, жолугуздан таймаганлай барырга кюрешигиз. Хар зат шендю кесигизни кыюугуздады. Тири болуугуз сизге бусагытда уллу жетишим келтирирге боллукды.

СѐЗБЕР

ГАЗЕТНИ 231-чи НОМЕРИНДЕ БАСМАЛАНГАН СѐЗБЕРНИ ЖУУАПЛАРЫ:

Энине: 3. Тут. 7. Дырын. 8. Салам. 9. Ай. 10. Ун. 11. Роман. 13. Харам. 15. Акр. 17. Нарт. 19. Къурт. 22. Акт. 25. Аят. 26. Амма. 27. Арал. 30. Мара. 31. Алтай. 32. Араб. 35. Алам. 36. Аууз. 37. Икс. 39. Кыач. 40. Адам. 41. Тана. 42. Сюд. 44. Аракы. 46. Шхара. 49. Уу. 50. Ат. 51. Апорт. 52. Аба. 53. Атила.

Эресине: 1. Адыр. 2. Кына. 3. Тайпа. 4. Тууар. 5. Чана. 6. Имам. 12. Мант. 14. Рота. 16. Саламелик. 18. Рама. 20. Ууаз. 21. Стамбулчу. 23. Сайлама. 24. Кыаганат. 28. Уру. 29. Ара. 33. Алма. 34. Чура. 38. Сакыа. 39. Кыала. 42. Суда. 43. Драма. 44. Алан. 45. Къарт. 47. Хата. 48. Ажал.

Сахна

Оюмлу затла - масхара халда

Къулийланы Къайсын атлы Малкъар къырал драма театр сахна искусствону сыйгенлени Б. Нушични пьесасына кѐре «Философияны доктору» деген спектакльге чакырады.

Оюн 2017 жылны 15 декабринде

Къырал концерт залда (Шогенцуков атлы орам, 28) кѐргюзтюлюнюрюкдю. 18.00 сагытда башланырыкды.

Соруулары болганла бу телефон номерге сѐлешсинле: **8 (8662) 44-22-10; 8-909-490-12-11.**

Учредитель: Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти бла Правительство

Баш редактор
АТТАЛАНЫ ЖАМАЛ

РЕДАКЦИЯ:

ТЕКУЛАНЫ Хауа
(баш редактору орунбасары),
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редактору орунбасары),
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь),
МОКЪЛАНЫ Зукура (бѐлюмню редактору),
ТИКАЛАНЫ Фатима (бѐлюмню редактору).

ТЕЛЕФОНЛА:

Редактору приёмный - 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркинликлерин кыюулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этигенди.

Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - 51532

Газетни басмагы "КъМР-Медиа" ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет "Тетраграф" ООУ-ну типографиясында басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Номерге графикте кѐре 19.00 сагытда кыол салында. 20.00 сагытда кыол салынганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГАРГАНЛА:

Мокъаланы Зукура - дежурный редактор; Кетенчиланы Зульфия, Кучукланы Сафият - жууаплы секретары орунбасарлары; Зезаланы Лида (1,2,3,4-чю бетле), Геляяны Валентина - (5,6,7,8-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 2100 экз. Заказ № 1576
Багысы 10 сомду

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин атлы проспект, 5
электронный почтасы:
elbor_50@mail.ru